

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Sylvy Šiškeové a soudců Ivo Pospíšila a Lenky Bursíkové v právní věci žalobkyně: **J. V.**, zast. Mgr. Janem Halámkou, LL.M., advokátem se sídlem U Cvičiště 1024/9, Plzeň, proti žalovanému: **Krajský úřad Plzeňského kraje**, se sídlem Škroupova 1760/18, Plzeň, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 1. 2026, č. j. PK-ZDR/785/25, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 3. 2026, č. j. 77 Ad 1/2026 - 15,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Lékařským posudkem Fakultní nemocnice Plzeň, Kliniky pracovního lékařství ze dne 15. 1. 2025 nebylo žalobkyni uznáno onemocnění bederní páteře M 51.1 jako nemoc z povolání.

[2] Žalovaný rozhodnutím označeným v záhlaví lékařský posudek přezkoumal podle § 47 odst. 2 písm. a) zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, tak, že návrh žalobkyně na přezkoumání zamítl a lékařský posudek potvrdil.

[3] Proti rozhodnutí žalovaného se žalobkyně bránila u Krajského soudu v Plzni, který žalobu odmítl. Krajský soud s odkazy na judikaturu Nejvyššího správního soudu (NSS) a Ústavního soudu uvedl, že lékařský posudek ani rozhodnutí o jeho přezkoumání nejsou rozhodnutími podle § 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“).

Úkon správního orgánu, který není rozhodnutím, je ze soudního přezkumu vyloučen podle § 70 písm. a) s. ř. s.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Žalobkyně (dále „stěžovatelka“) v kasační stížnosti uvedla, že judikatura NSS je jí známa. Ze soudního přezkumu však podle ní nelze vyloučit celou oblast pracovnělékařských posudků s odůvodněním, že do práv může zasáhnout až následné jednání zaměstnavatele.

[5] Podstatou žaloby nebylo zpochybnit odborné posouzení stěžovatelčina zdravotního stavu. Stěžovatelka je přesvědčena o nesprávné aplikaci metodiky Ministerstva zdravotnictví při určení rozhodné doby pro posouzení splnění podmínky počtu rizikových směn. Judikatura NSS vychází z premisy, že lékařské posudky představují odborná medicínská stanoviska, jejichž přezkum by znamenal nepřípustné nahrazení odborného posouzení soudem. Předmětem nynějšího sporu je však otázka právní.

[6] Výlučka ze soudního přezkumu by vedla k libovůli správních orgánů, jejichž postup by nepodléhal žádné soudní kontrole, což je v rozporu s čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále „Listina“). Stěžovatelka s poukazem na rozsudek rozšířeného senátu ze dne 20. 9. 2007, č. j. 4 Ads 81/2005 - 125, č. 1554/2008 Sb. NSS, namítá, že přezkum lékařského posudku byl pouze formální. Samotný lékařský posudek neobsahuje žádné odůvodnění. Žalovaný v napadeném rozhodnutí pouze konstatoval správnost rozhodnutí krajské hygienické stanice o tom, že nebylo splněno množství odpracovaných směn, a opírá se o závazné stanovisko Ministerstva zdravotnictví. Stěžovatelce se tak sice dostalo přezkumu na několika úrovních veřejné správy, aniž obdržela výklad k aplikaci metodického pokynu.

[7] Napadené rozhodnutí má bezprostřední dopad do právního postavení stěžovatelky. Určuje, zda onemocnění, kterým trpí, bude uznáno jako nemoc z povolání, což má přímé důsledky pro její majetkové i pracovněprávní nároky. Proto je třeba § 70 písm. a) s. ř. s. vykládat ústavně konformně tak, že výlučka ze soudního přezkumu dopadá pouze na odborné medicínské posouzení zdravotního stavu, nikoli na výklad a aplikaci právních norem. Toto rozlišení krajský soud neprovedl, a jeho usnesení je proto nezákonné.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti vysvětlil, proč své rozhodnutí považuje za věcně správné.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[9] Kasační stížnost je přípustná a projednatelná, není však důvodná.

[10] Stěžovatelka se brání proti usnesení, kterým krajský soud odmítl její žalobu. V takovém případě přichází v úvahu z povahy věci pouze důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Pod tento důvod spadá také případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu, a dále vada řízení spočívající v tvrzené zmatečnosti řízení před soudem (rozsudek NSS ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, č. 625/2005 Sb. NSS).

pokračování

[11] Podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. *nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže návrh je podle zákona nepřípustný.*

[12] Podle § 68 písm. e) s. ř. s. *žaloba je nepřípustná také tehdy, domáhá-li se přezkoumání rozhodnutí, které je z přezkoumání podle tohoto nebo zvláštního zákona vyloučeno.*

[13] Podle § 70 písm. a) s. ř. s. *ze soudního přezkoumání jsou vyloučeny úkony správního orgánu, které nejsou rozhodnutími.*

[14] NSS ve své dlouhodobě ustálené judikatuře vychází z toho, že lékařské posudky vydávané podle zákona o specifických zdravotních službách, jakož i rozhodnutí správního orgánu o jejich přezkoumání podle § 47 odst. 2 písm. a) téhož zákona, nejsou rozhodnutími ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s., neboť samy o sobě nezakládají, nemění, neruší ani závazně neurčují práva a povinnosti posuzované osoby; z toho důvodu jsou vyloučeny ze soudního přezkumu podle § 70 písm. a) s. ř. s. (rozsudky NSS ze dne 14. 3. 2018, č. j. 1 As 23/2018 - 15, ze dne 26. 6. 2023, č. j. 10 As 298/2021 - 35, ze dne 26. 9. 2023, č. j. 5 As 302/2022 - 23, či ze dne 13. 8. 2024, č. j. 4 As 365/2023 - 37). Uvedený závěr dopadá na lékařský posudek i na navazující přezkumné rozhodnutí jako celek. Nepřípustnost žaloby se přitom neodvívá jen od charakteru jednotlivých žalobních námitek, nýbrž od materiální povahy samotného napadeného úkonu.

[15] Ústavní soud v nálezu ze dne 23. 9. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 11/08, dovodil, že lékařský posudek nepředstavuje rozhodnutí orgánu veřejné moci o právech a povinnostech, nýbrž odborné stanovisko, které samo o sobě do právní sféry dotčené osoby bezprostředně nezasahuje; soudní ochrana se proto otevírá až proti navazujícím aktům, jež se o tento posudek opírají. Ačkoli se tento náález vztahoval k dřívější právní úpravě, jeho nosné důvody jsou použitelné i v nynější věci, neboť spočívají v materiálním hodnocení povahy lékařského posudku, nikoli v tehdejší formální zákonném řešení. To ostatně Ústavní soud potvrdil již v řadě rozhodnutí. Lze odkázat například na usnesení ze dne 23. 10. 2024, sp. zn. IV. ÚS 2810/24, v němž aproboval závěr, že ani podle současné právní úpravy nepředstavuje lékařský posudek ani rozhodnutí o jeho přezkumu rozhodnutí ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s., neboť novela změnila především formu přezkumného aktu, nikoli jeho materiální povahu.

[16] Stěžovatelka se mýlí, pokud tvrdí, že judikatura kasačního soudu vychází z premisy, podle níž lékařské posudky představují odborná medicínská stanoviska, jejichž přezkum by znamenal nepřípustné nahrazení odborného posouzení soudem. Jak již bylo výše uvedeno, lékařský posudek i navazující rozhodnutí o jeho přezkoumání nejsou rozhodnutími ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s., a jsou proto jako celek vyloučeny ze soudního přezkumu podle § 70 písm. a), nikoli podle § 70 písm. d) s. ř. s. (tedy proto, že by jejich vydání záviselo výlučně na posouzení zdravotního stavu). Závěr o nepřípustnosti žaloby se proto vztahuje na celé napadené rozhodnutí, nikoli jen vůči dílčím námitkám směřujícím proti odborným medicínským závěrům. Skutečnost, že stěžovatelčina argumentace směřuje proti právnímu posouzení (aplikaci metodického pokynu Ministerstva zdravotnictví) a nikoli proti odbornému posouzení jejího zdravotního stavu, tedy nemůže mít vliv na to, že její žaloba proti rozhodnutí žalovaného byla nepřípustná.

[17] Stěžovatelka dále namítá, že napadené rozhodnutí má bezprostřední dopad do jejího právního postavení proto, že závěr o neuznání nemoci z povolání předurčuje její majetkové a pracovněprávní nároky. Jak již ale judikatura vysvětlila, lékařský posudek a rozhodnutí o jeho přezkoumání podle § 47 odst. 2 písm. a) zákona o specifických zdravotních službách samy o sobě práva a povinnosti stěžovatelky nezakládají, nemění ani neruší. Představují totiž pouze odborný podklad pro případné navazující akty a postupy, a z tohoto důvodu jsou vyloučeny ze soudního přezkumu.

[18] Tento závěr není v rozporu s čl. 36 odst. 2 Listiny, jak namítá stěžovatelka. Již Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 11/08 vysvětlil, že právo na soudní ochranu je třeba chápat materiálně. Rozhodující tedy není, zda je ochrana poskytnuta právě v řízení o žalobě proti tomuto úkonu, nýbrž zda je zachována možnost soudního přezkumu tam, kde již dojde k přímému zásahu do právní sféry dotčené osoby (též rozsudky NSS č. j. 4 As 365/2023 - 37, č. j. 10 As 298/2021 - 35, či rozsudek ze dne 29. 3. 2019, č. j. 5 As 142/2018 - 46). Jestliže tedy na nynější lékařský posudek, resp. rozhodnutí žalovaného naváže další akt, který již bezprostředně založí, změní nebo jinak ovlivní práva či povinnosti stěžovatelky, je soudní ochrana otevřena právě proti tomuto následnému aktu. Není přitom rozhodné, která část soudní soustavy tuto ochranu poskytne. Nepřípustnost přímého přezkumu napadeného rozhodnutí proto neznamena odepření soudní ochrany.

[19] Stěžovatelka dále namítá, že přezkum lékařského posudku byl jen formální. Samotný lékařský posudek nebyl odůvodněn a žalovaný pouze převzal závěr krajské hygienické stanice o nesplnění počtu odpracovaných směn a opřel se o stanovisko Ministerstva zdravotnictví, aniž poskytl výklad metodického pokynu.

[20] Stěžovatelka v této souvislosti odkázala na rozsudek rozšířeného senátu č. j. 4 Ads 81/2005 - 125, který však její argumentaci nepodporuje. Stěžovatelka z něj totiž patrně dovozuje především nedostatečnost správního přezkumu v projednávané věci, tedy absenci řádného odůvodnění a vypořádání otázky počtu odpracovaných směn. To jsou však argumenty směřující vůči věcné správnosti, resp. přezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí, jež nejsou namístě v řízení o kasační stížnosti proti usnesení o odmítnutí žaloby, v němž je rozhodná pouze otázka, zda napadený úkon podléhá přezkumu ve správním soudnictví (srov. výše bod [10]). Tato kasační námitka se proto zcela míjí s předmětem řízení o kasační stížnosti, a je tedy nepřipustná ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. (shodně rozsudek NSS č. j. 1 As 23/2018 - 15, bod 9).

IV. Závěr a náklady řízení

[21] Ze shora uvedeného vyplývá, že krajský soud odmítl žalobu v souladu se zákonem i ustálenou judikaturou. NSS proto kasační stížnost zamítl podle § 110 odst. 1 věty poslední s. ř. s.

[22] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl na základě § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Neúspěšná stěžovatelka nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

pokračování

V Brně dne 14. května 2026

Sylva Šiškeová
předsedkyně senátu